

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1.
sz. l. em. (Király-
utca sarkán).

Kiadóhivatal:
Wolf M. könyv- és
papírkereskedés-
ben. Király-utca,
Hattyú-páldot.

Megjelenik vasár-
nap kivételével
mindennap este 5
órákor.

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS”)
POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:
Helyben:
Egész évre. 10.—
Égy hóra. . . 1.—
Videkre:
Egész évre. 12.—
Égy hóra. . . 1.20
Egyes szám ára
Pécsset 4 kr., vi-
deken 5 kr.
Egyes számok
Kaphatók minden
lapelérőnél.

Pécs, 1894.

Csütörtök, június 21.

147. (1210.) szám.

Mi lesz ?

Június hó 21! Az egész ország lázas érdeklődéssel néz e nap elé, mindenki szorongva kérdi: *mi lesz?* Alig pár óra választ el a döntéstől, mely következményeiben kiszámíthatlan és mégis nincs senki, a kormány elnökétől kezdve az utolsó harcosig, ki a feltett kérdésre biztosan megfelelni képes lenne. Ez a bizonytalanság teszi veszélyessé a helyzetet; a válság egyre tart, a krízis huszonegyedikén újból beáll.

Az újjáalakított Wekerle-kabinet, ha valóban a jövő magartására nézve nem jöttek létre bizonyos megállapodások a koronával, bizony nem nagy reményekkel és nem éppen biztató kilátással a győzelemre vette fel a harcot, ugyannyira, hogy az újból lezavaztatás esetére a politikai helyzet a legkétségesebb bizonytalanságba esik vissza s a mi fő, könnyen kockára teheti a korona további bizalmát, mert a garanciák ismételt megtagadása esetére a harcot folytatni és a végtelenségig húzni immár lehetetlennek látszik. Ismételtlen élénk tolián a kérdés: mi lesz? Az ország fel van igaztva, minden fontosabb igazgatási és belügyi kérdés stagnál, a pártviszonyok a szőnyegen levő kérdés mikénti megoldásától várják javulá-

sukat, alig tudjuk tehát elképzelni, hogy egy újabb lezavaztatás minő következményeket vonhat maga után! És mind e zavar és bizonytalanság azért, mert a főrendek ellen még ezuttal nem lehet minden oldalon érvényesíteni az ellentállást és a szabad-élvipárt a pillanatnyi reményért és kétes hiteltű kilátásért lemondott kormánya által a garanciákról s ez által a szigoruan elvi alapokon vivott küzdelmet a módok és alkalmak taktikai színterére vitte át, be nem látván, hogy egy újabb bukás által erőlye és összetartása könnyen megdönthetők. Mondják ugyan, hogy most már a kabinet sorsa nincs a szavazáshoz kötvé és az izenet vég nélkül ismételtetni fog. Ezt politikai sikernek nem tartjuk, ez a gyengeség nyílt bevallása, hiszen kétségtelen, hogy ma már köz-állapotnak egyáltalán nem tűrik el a kísérletezést, minden további izenet csorbát ütne a kérdés fontosságán és a kormány tekintélyén. Ez beillenék harei játéknak, de nem a liberáliszmus zászlajához méltó komoly harcnek. És nem is hiszszük el, hogy azok a derék és elvhű férfiak, kik a küzdelem élén állanak és a nemzet nagy többségének akaratát képviselik, ilyen kétség-es próbákkal folytatnák a szabadelvű reformok diadalá iránt annyi elszánt-úsárgal megkezdett és kitarított harcot.

Rájuk nézve a politika szabályai szerint nem maradna hátra más, mint — lemondani és a szabadelvű elemek összetartásával más vezéreltre bízni az ügyet. És ekkor beállna az az elkerülhetetlennek mutatkozó szükségesség, vagy kinyerni a koronától az elfogadás iránti birtosítókat, esetleg a főrendek ellenében a radikális megtorló eszközök alkalmazásához nyulni, vagy ellenzékbe menni át és mint ilyen igyekeznék megvívni a további harcot. Ne is kétségeskedjünk s ne is tart-unk ez utóbbi esely balkövetkezményeitől — vivjük meg a harcot egészen! Aztán lesz — a mi lesz. De a további bizonytalanság nem csak veszélyére lenne az ügynek magának, de zavartabbá tevén a pártviszonyokat csüggetteggé és ingadozóvá tehetné a szabadelvű elemeket is és tág kaput nyitna azoknak, kik csak arra várnak, hogy mielőbb a zavarosban halász-hassanak. Egy pillanatra tán elveszt-hetjük a talajt, de majd annál fény-esebb lesz győzelmünk, mert, hogy végre is győzni fogunk, — az bizonyos!

A szekunda.

(p—i) Régi axioma, hogy paedago-
giailag képzett és hivatásának ma-
gaslátán álló tanárnak rendes alapos

A „PÉCSI ÚJSÁG” tárcája.

A három Stuart Mária.

(Történet a szinpad világából.)

Sacher-Masochól.

— Nemetről fordította: Szikrai Odo. —

(A „Pécsi Újság” eredeti tárcája.)

Van-e vajon nagyobb boldogság annál, mint ha valaki fiatal s költő is egy-szersmind? És Meinhold Pál mégis a leg-boldogtalانب ember volt a föld kerek-ségén. Nem lépte volt még át a huszon-ötödik élet, tisztességes hivatalnok-csalá-
ból származott, szép, vagyonos, egészséges és mégis boldogtalan volt, mert számos költeményen kívül máris 11 tragédiát és 7 komédiát írt, műveinek azonban egyikét sem keríthette mindeddig szinpadra. Vá-lasztott antike, középkori és modern tárgya-
kat, megpróbálkozott verssel és prózával. Mind hiába. Az igazgatók mindannyiszor más-más okokkal állottak elő s kéziratait lepte a por.

Komor valóját hirtelen egy napsugár világította meg. Schiller Stuart Máriaának előadását alkalmával az elsőrangú páho-
lyok egyikében egy fiatal, kékszemű és szőkefürtű leányt pillantott meg, s a sze-

relem diadalmasan kiterjesztette fölötte lobogóját. Megtudta, hogy ideálja a Schön-eichen Heléna grófnő nevet viseli, de minthogy igazi szerelem tudvalevőleg mitse kíván és vár, a szép leány nagy rangja csak fokozta azt az imádatot, melylyel őt szerette.

Még ugyanaznap este egy új darabot tervezett, mely *A kiralyne és a dallos* címet volt viselő, s melynek hőseül a teljes szépségben levő Stuart Máriaát választotta. A tárgyat a skót királynak Rízováll való viszonya és férjének meggyilkolása szolgáltatták. Közvetlenül a tervek pa-pírra vetése után ideálját egy lelkes lán-gó költeményben énekelte meg, melyet borítékba zártan egy bizalmas szolgájával Schöneichen Heléna grófnőnek küldött.

Legnagyobb meglepődésre még ugyan aznap egy díszes levélkét kapott, mely alá a Schöneichen Helena név volt írva, s mely még ugyanarra az estére meghívta őt a grófi palotába teára. Pál dobogó szív-
vel és kisúított hajjal pontosan megjelent a kitűzött órában. A szolga egy sajátosan mosolygó komornának adta át, a ki pompás terembe vezette, a hol egy pillanatra magára hagyta; a mikor ismét megjelent, az ajtóra mutatva így szólt: „A grófnő várja önt.”

Grófnő? Pál nem tudta, mit gondol-jon, de máris egy gyönyörűen berendezett budoárban állott s egy chaise-longue-ről egy még mindig szép, úde, körülbelül 45 éves nő emelkedett föl és fölmentette őt a gondolkozás fúradásáig. Mig arany lon-gnyettjén át kedvtelve vizsgálta s fehér keze megkínálta egy zsolylevél, így szólt: „Költői hódolata, Meinhold ur, igen megöröndezetett, noha nem kevésbé hízeltget nekem; egy költőnek azonban mindent megbeosztanak, még ha megsérti is egy kissé az igazságot.”

Pálban nem volt egyrészt annyi gyöngődség, másrészt annyi bizton-ság, hogy a reá nézve teljesen ismeretlen ho-gygyt fölvilágosítsa a féldrétéről. Egy pillanattal sem kételkedett, hogy költemé-
nye nem jó kézbe került s oly fogadásban részesült, mely példátlan zavarba ejtette: de hogy ez miképpen történt, arról egyelő-re nem tudott magának számot adni. Csak a ríkövetkező nap esett értésére, hogy Schöneichen Helena grófnikisszony-nak van egy nagynéje, a ki ugyanazt a nevet viseli. Ehhez kerültek versei, s ő örömmel megragadta az alkalmat, hogy egy fiatal, szép költőt jármába fogjon. A grófnő vig, szélemes, világát élő asszony volt, a ki már hásságában is nem egy

készültségű tanítványai vannak. Viszont a paedagógiai érzékkel nem bíró, felületes tanár ajkán örökös a panasz, hogy tanítványai gyengék, nem eléggé szorgalmasak sőt tehetőségtelenek. Innen magyarázható meg, hogy jó tanár keveset buktat; míg a rossz tanár sokszor maga is megijed buktató tanulóinak számától.

Sokan, de leginkább azok, kik találva érzik magukat, gúnyos mosollyal fogadják a nézeteket. Hamis önértéssel mutatnak a kétes hírű magánintézetekre, hol alig bukkik el valaki. Elfelejtik, hogy e kérdés megítélésénl csakis szigoruan ellenőrzött állami intézetekről lehet szó. De a találva érzettek táborá még az ilyen intézeteknél is inkább hajlandók „el-nézni” és „szigorú” tanárokat megkülönböztetni, mint beösmerni a nézet helyességét.

Szigoru tanár, — sokszor ejtik ki e szót, a nélkül, hogy elemeznék. Ugyan kiféle az a szigoru tanár? Miféle ismertető jelei vannak? Talán a torzonborz külső, a rideg tekintet, a kiszámított léptek? Vagy az a szigoru tanár, a kinek órája alatt a tanteremben síri esőnd uralkodik: a ki rögtön szekundát ír kalkulus könyvébe, mielőtt megmozdul a tanuló vagy egy kérdésére nem tudja hirtelen megadni a feleletet; aki türelmetlen, aki tanítványait soha egy jó szóra sem érdemesíti? A ki kérelhetlen, bosszualló?

Nem, ez nem szigoru tanár, hanem egy jól iskolázott káplár. A tanári pálya a legmagasztosabb pálya — mondta tegnap az új kultuszminiszter. E pályán csakis mélyen érző és gondolkodó, lelkiismeretes és kötelességtudó férfiak működhetnek.

Legyen a tanár szigoru első sorban önmaga iránt. Ne keresse szüntelen a tanulóban a hibát, hanem tekintsen saját belsőjébe és keresse

önmagában is. Csak azt kívánja a tanulótl, a mire *alaposan* megtanította, a mit tőle jogosan megkövetelhet. Feladni egyszerre tulokat, tezem egy könyvnek a felét ismétlésképen és ebből osztályozni a tanulót, valóságos bűn.

Bűn, mert a tanárnak sohasem a legtehetségesebb tanulókat, hanem mindig a középszerűeket kell szem előtt tartani; a kik legjobb akaratuk mellett sem képesek a nagy anyaggal megbirkózni. Ezek kimerülten teszik le a könyvet és kedvet vesztre apathiába esnek. Készületlenül mennek az iskolába és a tanár fölszólítására egykedvűen néznek maguk elé, vagy társaik előtt elpalástolni akarván szegényüket kesernyész mosollyal tekintenek a tanár szemébe. Egynémelyike dacosan szembe is száll vele.

Ilyenkor bő aratása van a szekundáknak. Az ugynevezett szigoru tanárnak pedig csakugy sugárik a szeme az örömtől, mert hisz jó munkát végez „megtisztítja az osztályt a személtől.”

A szegény szülő pedig ott áll görnyedző háttal a szigoru tanár előtt irtalomért esedezve fia számára. Csak négy osztályt szeretne fiával végeztetni, mert hiszen még gyöngé inasnak.

Mind hasztalan! A szigoru tanár kimondta a szentenciát. A fiu bukkik.

Szomorú valóság ez. Csak az év végi értesítők statisztikáját kell tanulmányozni és megdöbbenve látjuk, hogy főképen az alsóbb osztályokban mily nagy a bukottak vagy a kimaradtak száma. Pedig épp itt kellene a legcsinjabban banni a szekundákkal. — Mindenkinék módot kellene nyujtani ahhoz, hogy legalább négy osztályt végezzon. Ezt az ország érdeke kívánja. Nem ártana az ország kereskedelmének vagy iparának, ha a leg-

kisebb iparos is a középiskola négy osztályát végeztre volna el. Azt hiszem ezt célozza a középisk. rendtartás is, midőn határozottan kimondja, hogy csakis *állandó hanyagságot* tanuló tanuló buktathatók meg.

Igen figyelemre méltó cikk jelent meg a „Lloyd” 130. számában e kérdéstről. Jó volna, ha azok a bizonyos szigoru tanárok megszívlelnék az abban foglaltakat. E cikk szerint csak a hatodik osztály végén kellene a tanulókat alaposan megrostálni, hogy a hetedikbe már csak oly tanuló lépjenek, kiknek valóban szép tehetségük van a tudományos pályához. A négy első osztályban nincs okadatlóva a buktatás, legfőkébb az első osztályban kellene mind szigort alkalmazni, nem hogy elijeszszék a tanulót az iskolázástól, hanem, hogy megismételje az osztályt, érettebb legyen testileg és lelkileg. Ötödikbe azonban már csak azt lehet boesátani, kinek kellő tehetsége van a tudományos haladásra; de itt is az év végén az osztályozásnál enyhébbek lehetnek a tanárok, mert 6. osztály már olyan pályákra kvalifikálja a tanulót, a hol intelligenciára szüksége van ugyan, de iskolai tanulmányára vajmi kevésbé, amennyiben specialis tanfolyamok nyílnak előtte; mint vasut. posta, távírda stb. De a hatodik osztály végén megszűnik az irtalom. Épen ezért nem találja a „Lloyd” cikkézője okadatlótnak az érettségben való elbuktatást. A kit a hetedikbe bocsátottak, az legyen teljesen alkalmas a tudományos pályára. Természetes, hogy elvtve kivételek itt is fordulhatnak elő.

E szempontokat követve sok szülő volna kinos gondoktól megszabadítva és sok derek, munkás, intelligens férfival gyarapodnék az ország. Most főlynek a vizsgálatok a középiskolákban, e napokban összeülnek a tanári testületek itélkezni a

pikáns regény hősnőjeként szerepelt s mint övezgy esupán kedvteléseinek élt, melyek közt a művészet, irdalom és szerelem az első helyet foglalták el.

A szolgálta elárulta előtte az ifjú rajongót s az most hatalmában volt, akár a légy, mikor a pók hálójába kerül. Bátoratlansága mind jobban befelcotta őt a kalandba, melybe gonosz véletlen folytán keveredett: a grófné bátorság hiányának vette tartózkodását s fele uton elébe jött, és midőn ez nem használt, még jobban közeledett hozzá s még inkább gyönyörködött ártatlanságán, hogy aztán végre, mint az articsókát, levelenkint elkölte.

Mintthogy azonban minden rossznak megvan a maga jó oldala is, az ifjú költőnek a grófnéval való önkénytelen viszonyából sok haszna volt, mi legmerészebb álmait is meg látszott haladni. A könyvnelmő hölgy a leghatósabban partúl fogta, bevezette a kis székváros legbefolyásosabb körébe, sőt bemutatja még a hercegnek is, egy este pedig fölolvastatta *A királyné és a dallos* című új művét Schönelehen grófné *s* alonjában az udvari színház intendantsáa előtt, ki a fölolvás után a legszebb bókokat mondta neki tehetségéről s megígérte, hogy a darabot az udvari színházban legközelebb színre

hozza. Az ifjú költő boldogsága határtalan volt; ez este valóban lelkesülten borult a grófné lábához és tüzes esőkokkal halmozta el szép kezét.

Most még csak a szerepeket kellett kiosztani. Az udvari színészek közt nem kis izzalom támadt, kivált a hölgyek körében, mert a mi udvari színházunkban — mint az udvari színházakban többnyire — ritkaság számba megy az ujdonság s a méltóságok nem igen nyílt alkalmuk új jelmezen föllepniök és ime most egyszerre egy ifjú szép Stuart Máriaórl volt szó, olyan Stuart Máriaórl, ki nem komor fekete ruhában, hanem királyian és vidáman hermelinprémezetű piros bársonyba öltözve lépett a kinpadra.

Az elfogulatlanok teljesen egyetértettek abban, hogy Stuart Mária szerepének eljátszására senki sines inkább hivatta Mannsteinné asszonyának, ki a hős szerepekben első helyen áll; az udvari színház hölgyei közt benne egyesült csak a méltóságos külső szép tehetséggel s a kritika is mellette nyilatkozott, a mi nem volt megvetendő. Pál tehát meglátogatta.

A művésznőt egy sereg gyerek közt a könyvtáiban találta, a mikor éppen a pesenyévtel volt elfoglalva. A mint meglevezte magát, a esinos, érdekes, mintegy

harmine éves nő tüstént teljes két hüvelykkel magasabba nőtt; nyilván a királyi ködmőt érezte már szép vallán. A derek háziasszony egy pillanat alatt lelkesült művésznővé változott, az ifjú költővel művéről s a maga szerepéről beszélt és sok értelemességnek és meleg komolyságnak adta bizonyágát, mi azonnal megnyerte őt részére; de pátosza közepett is megfeszította legifjabb leányának az orrát s Pált az 6 menyországából ismét a földre rántotta. Mégis csak megállapodtak, hogy 6 fogja játszani *Stuart Máriaórl* s Pál azzal vigasztalta magát, hogy hiszen nem hálókötéssel és fokóttal, hanem hermelinnel és diadémával lép majd a szinpadra. s abba a helyzetbe se jut, hogy Rizio heregek az orrát is togassa.

Hazatértek az ifjú költő a hercegi parkon haladt át, melyben a szépnem részint a kis tavon keresolyzott, részint le és föl szánkázott vagy sétált.

Hirtelen nevé szólitotta valaki. Pom-pás szán állott meg közelében, melyből egy esodaszépekő fiatal hölgy köszöntötte, kinek tagjait érzékes pirosbársony cobolybunda fődte. Pál Luborszky kisasszonyra, az udvari színház egyik színésznőjére ismert. „Djéjón, Meinhold ur”, — szólt meg ismét esengő hangján — üljön ide

tanulékony, jusson eszükbe a szigorú tanár uraknak, hogy számos szülő aggódva lesi ítéletüket és sok ifju egész életére lesz döntő befolyással határozatuk.

Előfizetésre való felhívás!

A „Pécsi Újság” július 1-én új évfolyamra lép. Azon kérelemmel fordulunk ma előfizetőinkhez, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy lapunk szétkülésében fennakadás ne be következzen.

A „Pécsi Újság” a múlt naponként látja el olvasói értesítésekkel, nehéz napokon esett át. A politikai események egész sora, az igazgatóság, mely az egész országot ellepte, lapunkat mindig főlátának magaslatán találta. Oly gyorsan, oly alaposan értesült közönségünk minden politikai eseményről, mint maga a fővárosi közönség; nem kell hangsúlyoznunk, hogy a reánk nehező nagy áldozatok csak azon reményben, sőt azon biztos tudatban hozhattuk, hogy fáradozásunkat, áldozatkészségünket az olvasó közönség elismerése és az ezzel karöltve járó pártolás fogja jutalmazni.

Nem a pillanatnyi sikert, a szenzációt hajhászszuk, hanem arra fektetünk főszűl, hogy értesülésünk megbízhatók legyenek és épp ezen okból oly összeköttetéseket létesítettünk, melyek révén nyert értesüléseinket az események maguk hitelesítették.

Vezéreiket a szerkesztőség beltagjai mellett a helyi és fővárosi író-világ elismert gárdája írja, tárcarovatunkban, melyben *kizárólag eredeti* írásaiknak adunk helyet, olvasónk már sok irodalmi becses bíró munkával találkozott; hirovatunk oly élénk, hogy ezen tekintetben a vidéken egyedül áll a „Pécsi Újság”; távirati rovatunkban pedig mindent megtalál az olvasó, mi bárhol delután 4 óráig történik. Az országgyűlés és főrendiház az napi úléseinek hű tükrét is föltalálják e rovatban olvasónk.

Ily körülmények között indokolt is az a *páratlan folkoralis*, melyben lapunk az olvasó közönség által megindítása óta részesült; és ha arra kérjük olvasóinkat és lapunk barátait, hogy azt ismeretségük körében terjeszteni sziveskedjenek, történik ez azért, mert még magasabbra akarjuk emelni a „Pécsi Újság” hírvóját és mert a napilap előállításai költsége oly teremt, hogy annak fönttartása nagy áldozatokat követel.

A „Pécsi Újság”-nak az lesz mindig a főtevékése, hogy kielégítse az olvasók fokozott igényeit. A jövő évfolyamra a „Pécsi Újság” tartalmának kibővítéséről is gondoskodunk és így azon hittel indulunk az év második felébe, hogy az eddig tapasztalt rokonszenv és jóindulat olvasóink részéről még fokozódni fog.

Kiváló tisztelettel

A „PÉCSI ÚJSÁG”

szerkesztője és kiadóhivatala.

HIROVATUNK.

Pécs, június 20.

— **Gyűjtés a pécsi Kossuth-szobor alpra.**
A pécsi Kossuth-szobor föllállítására megalkult szoborbizottság nagy buzgalommal serényen eljárt küldetésében és az erre kiküldött urak sorban meglátogatták a házakat, azoknak egyes lakosait, hogy a Kossuth-szobor alpra adományokat gyűjtsenek. Sok helyen a legnagyobb szívélyességgel és áldozatkészséggel fogadják az urakat, van azonban elég hely, ahol bizony nem nyílik meg a pénztára. Üres kezrel a gyűjtő urakat azonban sehol el nem bocsátják, de hisz a cél érdekében minden, meg a legesekélyebb adományt is szívesen látják és köszönettel veszik. Nem is az adomány nagysága adja meg annak az értéket, hanem az érzés, mellyel az adó-díkt és a szegény ember fillérje épp oly becses, mint a gazdagnak forintja. Mint-hogy azonban sokkal több a szegény, mint a gazdag, biz lassan folyik a gyűjtés és mindeddig a pécsi kölesönös segélygyűlésnél **586 ft 65 krt** fizettek be a pécsi Kossuth-szobor alpra javára, mi elenyészően esekély összeg, ha megzondoljuk, hogy épp Pécshez méltó szobor költségei

kétségen kívül meg folják haladni a 30000 forintot. Az eddig beérkezett 586 ft 65 krajcárban benn foglaltatnak már több közzég gyűjtési is. A szomszéd vármegék hozzájárulása is a bizottsággal szembe a szoborbizottság, de onnét eddig eredményt nem jelentettek. Nagy baj az, hogy Baranyamegye községei is a lokalpatriotizmusban szükölködve, adományokat nem Pécsre, hanem az országos szoborra küldötték, a mit a leghatározottabban el kell, hogy ítéljünk, mert Pécs ezen községek lakói-nak szívéhez mégis csak közelebb esik, mint Budapest, melynek szoboráról az egész ország gondoskodni fog.

— **József kir. herceg Eszéken.** Eszékéről írják lapunknak: Városunk föl van lobbogva. Ma (kedden) este 7 órakor Szabadkáról ideérkezett József kir. herceg, hogy megzemlje a honvédsapatokat. Az indóháznál Pejaevecius gróf és Rottler polgármester, a katonai hatóság és nagyszámú közzég fogadta a főherceget. A vasutnál az északi tüzoltóegysé-
sületek is sorfalat képeztek, melyeket a főherceg meg is szemlét. A vasutról a „Central” vendéglőbe hajlatott a magas vendég; ma megzemlét a honvédsapa-
kat, holnap esürőtökön pedig hajót folytatja utját Ujvidék felé.

— **Fölvétet az orvosok és természet-
vizsgálok egyesületére.** Az orvosok és természetvizsgálok pécsi vandorgyűlésen tag-sági joggal bírn kivának június 30-án és július 1-nen déltől 10 óráig 12-ig és d. u. 2 óráig 4-ig jelentkezhetnek a titkári hivatalos helységben; fögmazimiai épület földszint, balra eső ajtó. Tagsági díj 6 forint.

— **Érettégi vizsgálok eredménye a gimnáziumban.** A pécsi fögmazimban az érettégi vizsgálok tegnap és tegnapielőt folytak le *Szpitók* Lajos szekerfejérvári tankertület fögazgató elnöke alatt. Az érettégi vizsgálok igen szép eredményt tüntettek ki, amennyiben a tizenöly vizsgázott közül hat, nem szerint Sipos István, Pauer Frigyes, Reitherger Gyula, Magyarasz Jenő, Marton József, Szakovics Ottó, jasan hat jól és hat elégségesen éretnek nyilvánítottak. Ennélfogva egyetlen egy szin vissza vetve.

— **Bolond időjárás.** Szomorúan bus, hónapgyával télt levelek érkeznek Pécsre Karlsbadból, Rómébádából, Reichenhallból, Franzensbadból, Kaltenleutchenből, hol stb. abból a sok, sok furdóhelyből, hol

mellém a szánba. Egy kis beszélni valóm van önnel.

Pál engedelmeskedett s az ifju művésznő, ki maga hajtotta a tüzes lovakat, villámgyorsan tünt el vele a parkból. A kis ház előtt, melyet egymaga lakott szolgaszemélyzetével, megállt s a járművet a kocsisra bízva, karját Páléba öltötte. A szinésznő fölvezette a költőt a szőnyegborított lépcsőn, egy izléses fény-nyel berendezett szalonba lépett vele, levelet keztyűjét, sapkáját egy székre dobta s így szólt: „Ugyan vegye le kérem a bundáját!” s mintán Pál ezt egy zsollye hátára terítette, magához vonta őt a causeuse-ra s ekként kezdte: „Azt hallom, az ön műve hősének, Stuart Mária-nak szerepét Mannsteinné fogja játszani, kedves Meinhold; hisz az lehetetlen, ez a nyers, polgáriás személy, a kinek egy egész rakás gyereke van; nemde, ön nekem adja azt a szerepet?”

Ilyen hangon folyt ez tovább, míg végre Pál esakugyan megszajnáta művét; tekintete kétségbeesetten tévelygett ide-oda a szalonban s a herceg életnagyság képén akadt meg; eszébe jutott, hogy Lubovszki kisasszony köztudomás szerint a herceg barátja, hogy továbbá bíró Stein, a nemese klubjának elnöke is a

szép szinésznő békában nyög s ezenföl még két nagy sötét szem is epedőn nézett rá, fehér kar nyugodott a vállán s forró, illatos lehelet érintette ajkát. Mi volt természetesebb, mint hogy végre ünnepiesen oda igérté Lubovszki kisasszonynak Stuart Mária szerepét.

Mikor otthon irószobájába lépett, a diványról egy éléklők külsejű, sovány, körülbelül ötven éves hölgy emelkedett föl s fájdalmas mosolylyal nyujtotta kezét. Ez a hölgy Sternfeld k. a. volt, szintén az udvari színház tagja s a mindenhát Gotz miniszter régi barátja.

— Nem tudtam megtagadni magamtól — kezdé — hogy megismerkedjem azzal a férfival, a ki a német szinpadot oly kitünő művel ajándékozta meg.

— Kegyel föltöböz, ki, kisasszony, — hebegte Pál.

— De remegek a sikerért — folytatta Sternfeld kisasszony, miközben magához vonta az ifju költőt a diványra, — hallom, Mansteinné játsza az ön új Stuart-ját. Mennyire sajnálom önt, Meinhold ur, hogy ily költői alak személyiségűvel olyan prózái nőt választott.

— En a szerepet azért engedtem át Lubovszki kisasszonynak . . .

— Oh! — Hisz ez még borzasztóbb

lenne — Lubovszki csinos, ennyit az egész, egyébként — valóságos ruhatartó! Tehet-segtelen, fogalma sincs a művészetről, csupán egy kis idomítás, nem, ön nem tehetett azt komolyan. On a herceg kegy-vesztésétől fél, de én biztosítom, egy miniszternek a szava többet nyom a latban, mint egy uralkodóé, s Gotz ö nagyméltósága nagyon kívánja, hogy én játszam az ön művében, ön azonban tudja, hogy a kö-zönség nincs Lubovszki pártján, holott én —

Tudom, önnek nagy a pártja.
Sternfeld kisasszony fölragott és szavalni kezdte Pál művéből Stuart Mária nagy magánbeszédét, s az ifju költőnek meg kellett magában vallania, hogy bár nem fiatal már, de azért még mindig léte-kény művésznő. Ingadozni kezdett: a kisasszony látván habozását, diadalmasan kifejtette teljes ékesszólását. A mint el-hagyta őt, Pál neki is oda igérté a szerepet.

Következett az olvasó próba, s egy helyett három Stuart Mária jelent meg, és mindgyükük a szerzőre hivatkozott, ki mint Diámlé az oroszlan barlangban, a sugókőnyer előtt ült, s eszedve majd az igazgatóra, majd a három fölháborodott szinésznőre nézett.

— Be fogják tán látni, hölgyeim, —

a mi földieink nyári siestára siettek, hogy a nap perselő sugarai elől a eseli hős erősekben vagy a magas hegvek bérceiben keressenek menedéket! Így gondolták és így képzelték a szegény fűrdővendégek a nyaralást, a fűrdőzést és ime, ki sem mozdulhatnak szobáikból. Hűdeg téli szél súvált az erdőben, a fűrdőpületek ablakait és szellős ajtóit megresegetteti a vihar, esik eső szakadatok, sokszor zuzmarra tarkítja az esőt egyhanguságát.

A téli köpeny és az esernyő középek a fűrdőző községek állandó kísérőit. A milyen az idő, olyan az ember kedélye. Szomorkodnak a fűrdővendégek, tehát szomorú leveleket küldenek hazra. De nálunk sines különben, mint azokon a természetáldott vidékeken. Esőfélők lepik el az égboltozatot, alig hogy a napot láthatjuk és ez így megy napról-napra. A nyári ruhák a szekrényekben pihennek, várva a szebb napokat és a gazdáik, kik azelőtt esőt imádkoztak, most már elégezték az ég áldását, mely ma-holnap veszedelmossé válhat veteményeinkre. Most már ismét állandó szép időre volna szükség, hogy új előre öbrodjén a természet, hisz a vízbőző veszélylyel fenyegeti az ország egyes vidékeit, áradás híre érkezik különböző vidékről és a veszedelem mindinkább fokozódik.

— **Magyar Olimpász halottja.** Még tegnap reggel azt írtak a fővárosi hírlapok, hogy *Könyöcsy* József a híres poeta, aki egy roszdas fölával megvágta a lábát s emiatt nagy fájdalmakat kellett szenvednie teljesen jól érzi magát s aggodalomra nincsen ok, lme delután hirtelen mégis rosszra fordult a beteg állapota, s a kiváló költő a Petőfi Társaság alelnöke, vérmegzőes folytán nagy kínok között meghalt. A közönséges eszmadianasból a magyarrodalom legjelesebb munkásai közé magát fölkapdott író egyike volt a kedvelt poétaknak, akinek versei különösen a nők között örvendettek nagy népszerűségnek. Komoevót azt hagyva a csak szükségből elővett kaptak, szorgalmasan tanulni kezdett s rövid időn után tanítóvá kepezte magát Szatmáron. Egy ideig a vidéken tanítóskodott, aztán a fővárosba ment, s ott egy kereskedelmi iskolának nyilvános tanára lett. Szepirdalmi működése a 60-as évek elején kezdődik, s azóta folyton a legelőbbkö poéták és esztétikusok között foglalt el tekintélyes helyet. Tíz évvel ezelőtt adta ki utolsó verskötetét, *Szerelmem könyve* cím alatt. Az elhunyt poeta most 56-adik életét.

— **A bán anyjának temetése.** Nustárból (Slavoniából) írják a „Pécsi Újság“-nak. Ma, kedden temették itt óriási részvét mellett Khuen Hederváry gróf, horvát bannak édes anyját. Mar kora reggel sok ezer ember tolongott a halottas háznál, hol a bán egész családjával megjelent. 9 órakor kezdődött a gyászszertartás, melyre *Cinek* kelkesz celebrált. A halottas házban többek között megjelentek Eltz, Pejacevics, Normann grófok, Stankovics és Klein eszalantancsokos, Spitzer főügyész, Spevec, a banálhivatal élnöke és Burgstaller alelnöke, Pejacevics, Coch, Jurkovic, és Kovácvics főispánok, az országgyűlés élnöke Gyurgyevics, számos képviselő, az országos pénzügyvizsgáló *Scherle* báró, Zagráb és Eszék képviselőtestülete, az eszéki tanácsai kar, stb. stb. A temetés után a jelenlévők a kastély mellett elterülő parkba mentek, hol *Schö* Erwin főispán a jelenlévők nevében kondoleált a bánusznak, kik meghatva felelt a következőket:

Fogadják Önök az én és családom nevében köszönetemet, hogy idiesített, megboldogult édes anyának megadni az utolsó kíséretet. Ezen helyen, hol minket szült, melyen nevelkedünk, átadjuk a porladzó maradványokat az anyaföldnek, de azon elvek, melyeket belénk oltott, az ő boles tanasai mindig szemünk előtt fognak lebegni. Mindig arra tanított, hogy hazánkat, népünket szeressünk, a vallás, nemzetiség, rang és állásra való tekintet nélkül, szegény új vagy gazdagot, mindig belénk oltotta, hogy azon helyre, melyre meghivatunk, kötelességünket teljesítsük. Ezen emlék fog mindig szemünk előtt lebegni, és mi mind azon leszünk, hogy azon szeretetet, melyet ma irányműben tanusítottak, minden alkalommal meghaladjuk. Fogadják tehát meg egyszer szívből jövő köszönetünk.

A bán könyvek között mondotta beszédet, majd kezét szorított a megjelenekkel, kik a szertartás után elhagytak Nustárt. A bánusz maga szerdán tér vissza Zagrábba.

— **Jobb napok a munkásoknak!** A budapesti közénbánya részvényi társulat nem sokára üzembe veszi a Boda és Bakonya vidéken, Bükösd állomás közelében fölaltalt közénbányákat. Az üzembevetés csak azon körülménytől tétetett függőve, vajjon az első próbányászat ugyanolyan eredményt fog-e kideríteni, mint a teljes sikerrel járt próbaátasatások, melyeknél kitűnő szemínőségere akadtak. Már most veszik föl a munkásokat, és minthogy 2000 munkással akarják az üzemet megkezdeni, nagy most a bányamunkás keres-

let. Leginkább a falubeleket akarják a bányamunkálatokra betanítani, de idegenből is hoznak munkásokat, hogy az eddig csendes, elhagyott vidék csakhamar meg fog élénkülni, és az államvasutak pécsdombóvári részének forgalma is tetemesen gyarapodni fog, különösen Bükösd állomást újra kell majd ezen fokozott forgalom felnyitására berendezni.

— **Erdőúri szaktanfolyam.** F. évi október havában nyílik meg az ország 4 erdőúri szakiskolájában a 2 évre terjedő szaktanfolyam. Pályázhatnak mindazok a 12 éven felüli és 30 évet el nem ért kifogástalan előéletű gyökek, kik megfelelő szellemi képesség mellett testi egészségükkel fogva is alkalmasak erre a pályára. A kervények f. évi július hó végeig nyújtandók be a hatóságok utján a földmívelésügyi miniszterhez.

— **A pécsi kereskedelmi bank** a napokban küldötte meg a város által a közökhöz kitépítésére kölcsönvett 126.256 forint. A város ezt a pénzt itt helyezi el gyűmölcsözésére s a szükséghez képest használja föl az esedékes fizetések teljesítésére.

— **Pezsgő a színpadon.** Tegnap este a szó legszorosabb értelemben vídám hangulat uralkodott a mi nyári színházunk színpadán. A bozorkányvárbán tánc, muzsikaszó és dinom-dánom járja, és tegnap megessett az a ritka dolog, hogy színpadunkon festett víz helyett valódi pezsgőt kaptak inni és hogy bőven éltek ezen a színpadon ritkán ismétlődő alkalommal, kitűnő a mindinkább fokozódó jó hangulatból, melynek szeresése a legördülő függöny vetett véget. Az énekarok sok ügvséggel és mintha megszokott itala volna, szüresölte a gyöngyöző édes italt, kiváló vendégünk Komáromi Marika kissasszony pedig elűl járt a buzdító jó páldával, minek az volt természetes következménye, hogy az utolsó fölönásban el-elmaradtak a dalok és a valódi és nem színpadi dinom-dánom után az előadás express vonat gyorsaságával ért el a végéhez.

— **A mohácsi hajózerencselenség.** Rettenetes dolgokat közzét néhány budapesti lap a mohácsi hajóakasztótrófélről. Ugyanaz a mohácsi levelező már a legközeliebb dolgokat boeságtotta Mohácsról országvilágára, — és minél zseniósabbak voltak hírei, annál bizonyosabban a dementi következtetést azok nyomán, mely ezer perentel leszállította a hírlelő valódi értékére. Most egy derengőből szözlött a hír, mely telve utasokkal, fölborult a

kezdte az igazgató, — hogy önközül csak egy jászhatja a szerepet.

— Természetesen én, — szölt Mannsteinné asszony. Én — én — kiáltotta a másik két hölgy.

— Meinhold ur, nem ön maga határozta-e el, hogy én jászom Stuart Máriát? — kérdezte ismét Mannsteinné asszony.

— Ugy van, én.

— Nem egész világosan nekem ígérte-e ide a szerepet? — szölt Libovszki kisasszony.

— Igenis, önök.

— Vajjon mikor elszavaltam önnek a magánbeszédet, nem ugy nyilatkozott-e, hogy a szerepet csak én jászhatom? — vágott közbe Sternfeld kisasszony.

— Igen, igen.

— Tehát! szölt mind a három egyszerre.

Bosszantó láрма keletkezett, a három hölgy egyike sem akart engedni. Végre azt határozta az igazgató, hogy mind a hárman jászák majd a szerepet, még pedig fölvalva; ezzel a konfliktusnak vége szakadt. Valamennyi próbánál mind a három hölgy megjelent a mind egy

azon volt, hogy a szerzőt a szerep fölfoágásával megvesztetgesse; titkon mindegyik neveltségessé tette a másik kettőt s ezenkívül mindegyik fölhasználta még valamennyi rendelkezésére álló eszközöt arra, hogy az ifju költőt teljesen hálóba kerítse.

Végre valahára eljutottak a művel odáig, hogy az első előadás napja ki volt tűzhető, de ime a küzelem ura megkezdődött.

Melyikük jászta először a szerepet? Oljan dráma jászódott le Pál lakásán, a melynél megindították s viharosabban nem teremtett a költő képelete. Három kocsi állott meg a kapu előtt, három bunda hevert az előszobában, három furia fenyegetődzött a kis írószobában azzal, hogy szöttepi a szeresésleten szerzőt; aztán a három kocsi tora robogott. Egy órával később ismét három kocsi állott a kapu előtt, ismét három bunda hevert az előszobában és három ur fenyegette a kis írószobában a szerző életét. Gotz miniszter, báró Stein és Mannstein ur, mint sértett férj.

Elérkezett az első előadás esteje. Az igazgató akként intézkedett, hogy Mannsteinné asszony jászta majd először Stuart

Máriát s a színpadon csakugyan az ő neve is volt kitéve. A két vetélytárs látszólag belenyugodott sorsába. A színház zsolofalásig megtelt. A hereg az udvari páholyban ült, más páholyokban a miniszter, Schöneichen grófné babérkoszorút tartva készen és báró Stein voltak láthatók.

A kárpit fölördült. Az első fölönás középegi minden jól ment. Az a jelenet következett, mikor Rizio a kastély esamokában egy Vénusz-szobor lábánál szendereg s a királyné megjelenik. Minden szem a középtoronyra szegeződött, s csakugyan Mannsteinné asszony lépett elő aranyszín parókával, rikitó vörös, hermalines bársonyruhában; de ugyanakkor jobbról és balról két más Stuart Mária is föllepett, mindakettő hasonlók egy aranyszín parókával s rikitóvörös, fölhermelinezett bársonyruhában, s a magánbeszédet mind a három egyszerre kezdte szaválni.

A község egy része nevetni kezdett, másik része hangosan püsszegett. A kárpit megördült s a mű és a szeresésleten költő megbukott. Nem egészen világos, mert nyujtott át neki a grófné egy negyed órával később budoárjában babérkoszorút.

Duna közepén s a rajta levő népség természetesen a hullámok között lelte borzadalmas halálát. Mint most értesülünk, az egész katasztrófából csak annyi igaz, hogy egy dereglye összeütközött egy uszályval, a nélkül azonban, hogy akármelyiknek is nagyobb baja esett volna. Emberéletben mi hiába sem történt. — Annak a rémhíreket gyártó molhási levelezőnek neve — no de ezt már elteszük a legközelebbi alkalomra, mely, ismerve ennek a levelező urnak javíthatatlanságát, nem sokáig fog magára várni. Különös a dologban csak az, hogy a fővárosi lapok ezen „levelezőtől“ még mindig közölnek híreket.

— **Elhalasztott tornavizsga.** A pécsi állami főreáliskolának tegnapi délután 5 óra körül kezdte a tornavizsgáját a kedvezően időjárásra való tekintettel elmaradt és annak megtartása pentekre e hó 22-ének délutáni 5 órájára halasztott, mely napon az tekintet nélkül az időjárásra, meg fog tartatni.

— **Az új pannonhalmi perjel.** A bencésrend új perjelt választ. A megjelített próbaszavazásnál Krollér Miksára, a győri gimnázium igazgatójára esett a legtöbb szavazat. Krollér Pécséct született 1849-ben és itt is kezdette a tanári pályát.

— **Az üldözött baptisták.** *Bonyhádról* írják lapunknak: — *Bitz* János, az itt mindinkább elszaporodó baptistáknak legfőbb mindenyegjébe nehéz napokat él. Az elmúlt éjelek egyikén Bitznek 36 gyümölcsősfaját vágták el és valamennyi ablakát beverték. A nép nem szívelheti a baptistákat és ezen népgyűlöletnek estek Bitz gyümölcsőit és ablakait áldozatul. Bitz budapesti „hit“ sorsosaihoz ment panaszra, hogy kárpotolják veszteségeit.

Színház, irodalom, művészet.

* * **A boszorkányvár.** Znojemszky színházi karmester kedveért Komáromi Mariska meghosszabbította pécsi vendégszereplését és tegnap este a Boszorkányvár operettben Coralie szerepét vállalta magára, hogy ez által Znojemszkynek is telt házat biztosítson, mi a derék karmesternek szorgalma, ügyessége meg is érdemelt. A vendégnek nem nagy szerepe volt, de maga a pezsgődal, melyet ismételt, telnie kellett, megérdemelte a fáradságot, hogy a közönség elmerjen a színházba. Pompás kedvében volt a művésznő, jó hangulát és csak úgy zengett belé az arca deszkalkotmányára, mikor hatalmas organumával a legmagasabb regiszterekben csapkodott. Az előadás magában véve elég gyenge volt. *De zsergy,* a mi derék komikusunk ismételve mást énekel, mint a zenekar játszott; sok volt az operette ez évben és nem lehet eszlálni, ha ma-holnap énekesink a dallamos áriákat összekeverik. Az operett előadásról nemrégiben írtunk és az változást nem szenvedett, csak hogy tegnap vonatva ment az előadás is az előadók egy vágy vezérelte: bár már vége volna az előadásnak, — Komáromi Mariska küsszonya ma reggel a gyorsvonattal Budapestre ment vissza, hol a budai szinkorban holnap kezdli meg vendégszereplését. — *ei.*

TÁVIRATAINK.

A főrendiház szavazata.

Budapest, jun. 20. (A „Pécsi Újság“ tudósítójának távirata.) Már gyűlékeznek a főrendek Budapesten. Ma a püspökök jó része, a főrendi grófok és bárók ideérkeztek és délután értekezletre gyűlnek össze, hogy a holnapi szavazás eredményét latolgassák. A multikori szavazásnál a főrendiház

ellenzéke a sikernek nagyobb biztonságával nézett a szavazás elé, mint most. Sem az ellenzék, sem pedig a javaslat hívei nem merik biztosra venni a szavazás eredményét a megnyílt kétségtelen, hogy az ellenzék oly éles és szembenálló akcióit nem fejt ki a törvényjavaslat ellen, mint az első szavazásnál. — **A szavazás eredménye tényleg attól függ, hogy kik nem jönnek el a szavazásra.** Valjon a javaslat ellenzői fogják-e magokat nagyobb számmal távol tartani, vagy azok, kik a javással mellett szavaztak. Teljesen bizonytalan a helyzet, mégis a kormány körök többségre számítanak, nem tartván lehetségesnek, hogy az udvari méltóságok a király határozott enunciaciója után állásukban megmaradjanak, ellentétbe jöjjenek a király akaratával. Így biztosra veszik Szécheny, Cziráky, Hunyady és Pálffy elmaradását, amint Windischgrütz herceg hadtestparancsnok sem jöhet most már el a szavazásra. —

Lehet, hogy az *elnöki szavazat* fog dönteni, melyet az elnök, természetesen a *javaslat mellett* fog érvényesíteni. Minden attól függ, kik érkeznek meg a főrendek közül és kik maradnak el a szavazástól, melyet holnap délután 1, esetleg 2 óra várnak. A fővárosban nagy az izgalomság és a vonatok érkezésénél nagyszámú közönség várja az érkező főrendeket, hogy a szavazás kombinációját már előzetesen megismerhassák. Biztosat ma tudni nem lehet.

Andrássy Gyula gróf a helyzetről.

Bécs, jun. 20. (Eredeti távirat.) A „W. A. Z.“ szerkesztője a király személye körüli minisztert meginterjúvotta a helyzetről. Andrássy Gyula gróf a helyzetre vonatkozólag így nyilatkozott, hogy minden jól megy, ha mindjárt a helyzet nem is bizonyos; nagyon kívánatos volna azonban, hogy a kötelező polgári házasságról szóló javaslat megkapja a többséget a főrendiházban, hogy elmuljék az izgalom és a béke helyreálljon. *Az udvari méltóságok a szavazástól ez alkalommal bizonyosan távol maradnak.* Arra a kérdésre, a király kinyilatkozása lesz-e hatással főrendekre, azt válaszolta a miniszter, hogy az ellenzék több tagja sokkal inkább exponálta már magát a javaslat ellen, semhogy visszaléphetnének.

Az interpellációk napja.

Budapest, június 20. (Eredeti távirat.) A képviselőház mai ülésén Csáky Lajos gróf képviselőt igazolták.

Hermann Ottó a hesseni légy tárgyában interpellálja a földmívelésügyi minisztert.

Madarász József a kultuszminisztert interpellálja a magyarul nem tudó papok összeírása tárgyában.

Polonyi Géza a *primási javak bérbeadása* és a katolikus egyház autonómia tárgyában interpellál.

Zichy Jenő gróf kérdést intéz a kultuszminiszterhez, hogy a nemzeti muzeum részére vásárolandó nagy becsű tárgyakat illetőleg tett indítványát, melyet a ház elfogadott, be fogja-e tartani?

A milléniumi bizottságha 40 tagot választottak. A képviselőház jövő ülése pénteken lesz.

Hivatalos árfoamok jegyzései a budapesti áru- és értéktőzsdén.

(A Pécsi Újság eredeti távirata.)

Június 20.	Pézb. ár. o.
1. Magyar aranyáradek 4 ⁰ / ₀	120.70
2. Magyar koronáradek 4 ⁰ / ₀	95.—
3. Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂	127.—
4. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 4 ¹ / ₂	101.75
5. Magy. kel. vasut. áll. kötv. 1876-ból	124.—
6. Magy. földtelehm. kötvény 4 ⁰ / ₀	95.59
7. Italmérsi jog megszünt. kötvény	100.—
8. Horvát-szlavon földtelehm. kötvény	96.—
9. Magy. nyeresémsorjegy kölcsön	149.50
10. Tiszaszab. és szegedi sorsjegykölcsön	142.25
11. Osztrák áradek papírban	83.15
12. Osztrák áradek ezüstben	98.—
13. Osztrák áradek aranyban	120.50
14. Osztrák koronáradek 4 ⁰ / ₀	97.—
15. 1860. évi osztrák államsorjegy	147.—
16. Osztrák-magyar bankrészevény	995
17. Magyar hitelbank-részevény	443.50
18. Osztrák hitelintézet részvény	352.10
19. Osztr. magy. államvasuti részvény	340.75
20. 20 frankos arany (Napoleon'dor)	9.95
21. Német birodalmi marka	61.35
22. Londoni vista	125.25
23. Párisi vista	49.75
24. 20 márkás arany	12.25

Időjelzés: Változó felhőzt, enyhe, száraz, keleten csapadék, később derülés.

Szerkesztői üzenetek.

B. M. Hogy mi a közérdekű hír? Valóban zavarba hoz e kérdéssel. Eddig mi azt hittük, hogy közérdekű mindaz, ami a közélet eseménye. Tehát közérdekű a politika, a város és megye municipális életének minden mozzanata, s közérdekű a társadalmi életnek azon momentumai, melyeknek értékesítő pontjai vannak a ket előbb említett közélet bármely társával. Ezen kívül — azt hittük — más közérdekű nem lehet. De tegnap óta újabb szurnalisztikákat vagyunk szerencsések bírhatni — oh mi hátmaradatok, mi naiv tudatlanok, akik — elég nevetésges — komoly ambíciók, kötelességergetők, no meg egy kis tudást hozunk magunkkal erre a pályára, holott újabb tapasztalatok szerint mindez nem szükséges a hírlapiról pályán. De ha már így van a dolog, nem resteljék bevallani abbeli tudatlanságukat is, hogy eddig távolról sem sejtették, hogy a közérdekű kívánja tőlünk, hogy egy rendőri előnyomozásnak egyes filhoz jutott részleti elárulással tudomásukra adjuk a még künn levő, szabadlábban mozgó bűnösnek: mi történik a rendőrségen, kit fogtak el, vallott-e vagy nem vallott, esetleg addig mit vallott, meg vannak-e a corpus delicti-ak stb. stb. Ezt most megtanultuk és nagy köszönettel tartozunk tanítóinknak a hírlapírás mestersegében.

Pittva. Legyen nyugodt. Nádai nem állferi, ő a Nemzeti Színháznak tényleg művésze és nem művésznője.

PÉCSI SZINKÖR.

Holnap, csütörtökön, június 21-én

Jászai Mari második feltréje.

Othton.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Sudermann.

Személyek:

Schwartz	Peterdi Sándor
Magda	Jászai Mari
Mariska	Katmar Piroksa
Anguszt	Sághnye
Vendloftzy Franciska	Bodrogine
Hetteranik lelkész	László Gyula
Miksa, hadnagy	Balla Kálmán
Dr. Keller	Szakacs
Reckmann	Rónay Gyula
Klebs	Kállai L.

Baranya vármegye és Pécs város régészete.

Vázlatos előadásban írta Juhász László ügyvéd.

(9. közlemény.)

Rothold és Adeltam püspökök Privinna herceggel szövetségbe légyöztek a bolgárokat, s a keresztény kultúrának ismét utat nyitottak Luitpram salzburgi érsek Pécséért egy templom szentelt fel ad quinqua battaliae, mely templom már minden esetre az akkor erős várfalakkal védett castellumon belül a mai vártemplom helyén épült.

Hogy Pécs mint magas falakkal erősített kecskes város, melynek falai közt sok ember szivesen keresett menedéket, hamar megnépesedett, kitűnik Diltmar salzburgi érseknek, Arnulf királytól kapott privilegiumából, mellyel fejigosisattik hogy Pécséért adót és vámost szedhet, mivel több szótól ültetést is a birtokokban megerősítették; e szerint Baranya Németország tartományára levén, mind addig még Arnulf élt, a magyarok foglalásaitól szerződésileg biztosítva volt.

Régészeti tekintetben e kor kevésbé gazdag, gyűjteményben következő e korbeli baranyai és pécsi leletek vannak: 1. Különböző veretű barbar ezüst és rézpenz, góth, longobard, quad penzék. Az avarok is használtak penzt, ezüst penzék igen aprók réz penzék nagyobbak, de mind szabálytalan alakúak, mindket oldalán a chinaihoz kissé hasonló keleti írás jelekkel. Birok e korból frank pénz és egy frank királyi tallerral. Érseki penzékkel is rendelkezem e korbeli salzburgi veressel, mely penzék nem tartoznak a nagy ritkaságok közé.

Fegyverzet és fegyverekből említendő: Egy páncél ing, s ez elvett fegyverül használt vékony tör, mely a drót páncél líkaeskálba beferközött, találtatt a jágonoki várban — e tárgyakat frank eredetűeknek tartom. Fordulnak elő e korbeli nemet sisakok, alabárdok és kardok, néha egészen többnyire töredékekben. Gyűjteményben egy tör szörű kardot is e korbeli frank vagy német kardnak tartok; nem lehetetlen azonban, hogy későbbi, mert e kard későbbi időben is előfordult.

Videkeink Arnulf haláláig békés életet éltek, míg a magyarok e vidékeket s az egész régi Pannoniát meghódítván, ismét mozgalmis idők következtek.

V. Újabb kor

Arnulf fejedelem halálával s a frank-német birodalom pannoniái részének elcseslével megyéink területeinek örökébe, Árpád hadai és nemzetségei léptek.

A magyarok a pannon területekre igényt tartott bolgar és szerb népek több elhatározó csatáiban megvervén Pannoniát végkép elfoglalták; s részint a már talált római várak egy részének feltartása részint újból emelt erősségek és földvárak megszállása által e területeket hatalmukban is tartották.

Különösen Baranyát tekintve a magyarok a következő várakat tartották mint stratégiai pontokat megszállva; Pécsét mint fallal erősített kecskes várost, Szekesvárt, Kőszegvárt, Baranyavárt, Pogányvárt, Mărevárt, Belavárt, Pecsavart és Daróvárt. Pogányvár, Mărevár, Belavár, Pecsavár kivételével, melyek magyar eredetű várak voltak, előbbiek római eredetűek.

Ezen várak az Árpád korban vagy nemzetség-fők vagy egyházi testületek vagy személyek által tartattak fón.

Czeljük volt, a pogány időben feltartott rabló hadjáratokból összegyűjtött szakmányt elhelyezni, s többnyire minden körülmények közt a falak vagy földerődítmények közt biztonságot fenntartani s újabb akcióra szervezkedni!

E kisebb nagyobb várak miként az alapfalakból láthatni többnyire a római castellumok mintájára négyszögben épült szegletes sarak tornyokkal ellátott, de löresekkel még nem, hanem csak fokokkal bíró szilárd falazatu, vagy földépítmények voltak.

Régészeti tekintetben a várakon kívül a régi templomok említendő melyek vagy góth vagy romanizált stílusban épültek. Kétségtelen, hogy a franco-német hódoltság idejében az itt divott es Nagy Constantin idejétől épült keresztény templomok római stílusát a restaurálás alkalmával góthizálva vagy megváltoztatták, vagy egybevegyítették, mi némely templom roman stílus világosan észrevehető. Hogy közeli példát említsék, nem halgathatom el, hogy a pécsi székesegyház építése alkalmával eszközölt régi törmelék eltávolítása alkalmával több régi eszteromi góthizálás faragott követ találtak, melyekből egyet elkértem eltevés végett, e kődarab nem manái sargakó, hanem a mostani templom anyagához hasonló fehér kő, s nincs kizárva hogy e kő a legelső, a frank-német időszakban épült templom maradványa.

Közudomása, hogy az Árpád korban a székestemplom aomán stílusban készült, míg ez izlés a század elején kivitt

restauráció alkalmával ismét góth izléssel vegyítették, mely hiány azonban a műveléséről nem kevésbé ismert ez idő szerinti megyés püspök ör által helyrehozattott.

Említesse méltó a cserkúti templom, mely állítólag az Árpád korból venne eredetét, stílje a legegyszerűbb góth stíl.

A szobrászat és vésnök művészet az Árpád korban nem magas fokon állott. Az e korbeli penzék melyek mind az említett várakban, mind szórványosan a megye különböző helyein előfordulnak s egy 1303 évből, tehát az Árpád kor végéről származó káptalani pecsét, kivétel nélkül oly kezdetlegesek és gyenge kivitelűek, hogy lehetetlen az ezen kornak a római kor után nagy hanyatlását egy tekintetre át nem érteünk.

A festészet is a római művészetnek degenerált utáztata, miként e korbeli freskoknak a római e faju festményekkel összehasonlításból kitűnik.

E korbeli ingóságok a következőkben sorolhatók elő, melyek az említett várak vagy csata helyek s egyéb telepeken találtak: Ezüst és réz penzék Szt. István, Kálmán, harmadik Béla, első László, harmadik és negyedik Béla, kun László második és harmadik Endre királytól, arany penz az Árpád korban elő nem fordul. Egy nagyobb Árpád-kori pénzlet találtattok Baksa mellett 30 évvel ez előtt, egy kissébalaku bogrében Szt. István, Salamon és Aba Sámuel fele penzék kerültek napvilágra; e lelet Pestre került.

Fegyverekből előfordul a nyilhegy, az egyenes két élű és hajtott egy élű kard valamint a csata bád és fokos, vegre a buzogány.

Ékszerből a gyűrű e korban szinten előfordul, különösen a keresztény korból találhatók néha gyűrűk ezüst, réz és aranyban is, mindenkor valami vallásos jelenséget visesettel, u. m.: a husvety barany, vagy a Szt. háromság monogramja; egyéb ékszer ritkábban fordul elő.

Edényekből magyar tipikus darabot nehéz az egyéb származású edénytől megkülönböztetni. A magyarok nomád nép lévén, diszideny vagy sokféle és kényelmi szolgáló-edényt nem, csak is szükséges kevés számú edényt tartottak, igen valószínű tehát hogy az itteni letelepedéssel midőn már kényelem és később már fnyének is engedtek tért, az itt még szokásban volt római és frank-német alakokat és műveket is átvették.

Réztárgyakból szinten edény és szerszám disz említendő. Kantárliszkek boglárók, kengyelek különféle alak és díszítéssel fordulnak elő e korból.

Ruházathoz e korból álló őriztetett meg valami megyénk-ből; e nembeli régiséget felmatutai képekben nem vagyunk.

Vegyes hazbéli királyaink alatt ismét kezdett a kultura emelkedni. Már Róbert Károly alatt változott a közgöji helyzet; az adomány rendszereszeres e általános intézményre tetettet s a mindinkább kifejtett lonagszellemmel hozottalkapcsolathoz. Ezt intézkedés azt eredményezte, hogy újabb adománya családok teremtetvén a fő és közep rendű nemesség ily értelemben mindinkább szaporítottatt, ennek ismet az volt eredménye, hogy ily családok szaporodtával az ipari e művészeti szükséglet is emelkedett. Ez időn túl mar nem csak a püspöki székhelyek és zárdákban üzetett a tudomány és művészet, hanem ily irányban érzék már a világi elemet is vezérelte.

Újabb templomok és zárdák, várak és kastélyok emeltettek, a lovag játékokkal a ruhák fegyverek és löszerszámokban fényűzés jelelt ki, ily szellemtől vezéreltetve e korbeli nemesség az ipart e művészetet fokozatosan felvirágoztatták.

E kornak kimgaslog két kiralya Nagy Lajos és Hunyady Mátyás a tudomány s művészetnek állított nagyszabású intézményeivel a régészetnek megbecsülhetetlen kincséhez hagyttak volna hátra, ha e kornak utolsó nemzedékei által successio miatt nemzetünk minden kincseivel II. Lajos kiraly alatt a vad Ozmanok martalékaiva nem etjették.

E korbeli építmények közül kiemelendők, a még újabban épült Siklós, Sarsomlyó. Szász és Kantavár kisebb nagyobb várak. Ezen várak közül legjelentékenyebb az Árpád kor vege a traditio szerint Siklós család által épített vár, mely azonban csak Gara által építetett; ki nagyszabású védművé. A vár külső e belső várból áll, szegletes és kerekded sarak tornyokkal ellátva minden várfal szegleten. A külső vár alakja öt szögű.

(Folyt. köv.)

Feltetés szerkesztő és kiadó tulajdonos

LENKEI LAJOS.

A „Pécsi Újság” nyomdája.

Árverési hirdmény.

Atulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 101. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a pécsvárad kir. járásbírósig 1648/p. számú végzése által, Korszinek József végrehajtató javára

Benedek József

p.-szr.-erzsébeti lakos ellen 211 frt 75 kr tőke, ennek 1893. év március hó 28. napjától számítandó 8 százalék kamatai és eddig összesen 29 frt 80 kr perköltésg követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 346 frtra becsült sertés vasborona, szétszedett vas-tengelyű kocsi, vaske, taliga, kukoriczadaráló, vasborpör, hordó és tiszta buza függő természetű álló ingóságok nyilvános árverésen eladandak.

Mely árverésnek az 1681/p. 1894. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis P.-Szt.-Erzsébetben, alperes lakásán leendő eszközésére 1894. évi július hó 2-ik napjának délelőtt fél 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladandak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsváradon, 1894. június hó 16. napján.

Gyimóthy János
kir. bír. végrehajtó.

6307. sz. tkvi 894.

4900.

Árverési hirdmény.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Veisch Ignác végrehajtatónak

idős Schmidt János

végrehajtást szenvedő elleni 175 frt tőke-köv. s jár. ir. végrehajtási ügyében a pécsvárad kir. járásbírósig területén levő Püspök-Lak határában fekvő, a püspöklaki 288.sz. tjkv-

ben 2178. hsz. a. felvett szőlőre és présházra 424 frt, a 639. sz. tjkben 1616. hsz. a. felvett szőlőre 224 frtban az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1894. július hó 7-ik napján d. e. 9 órakor Püspök-Lak község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladandak fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 42 frt 40 kr és 22 frt 40 kr készpénzben, vagy az 1881 LX. tc. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-en 3333 sz. a. kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában megjelölt övédeképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-nal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság 1894. évi márc. 9-en.

Bogyay Pongrád
kir. tszéki bíró.

6308. sz. 1894.

4980

Árverési hirdmény.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Veisch Ignác p.-laki lakos végrehajtatónak

Schmidt Ádám és neje Fleischmann Katalin

végrehajtást szenvedő elleni 115 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsvárad kir. járásbírósig területén levő Püspök-Lak község határában fekvő püspöklaki 30. sz. tjkben foglalt I. 35. hsz. 75. sorsz. házra és 1/2 telekre 1645 forint kiküldési áron, u. a. tjkben felvett 121. hsz. részlet heszonélvezeti jogára 20 frtban és a p.-laki 640. sz. tjkben foglalt 1661. hsz. szőlőre 38 frtban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi július hó 7-ik napján d. e. 9 órakor Püspök-Lak község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladandak fognak.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 164 frt 50 kr, 2 frtot és 3 frt 80 kr készpénzben, vagy az 1881 LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-en 3333. sz. a. kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ban kijelölt övédeképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróság-nal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, 1894. év március 4-én. A kir. tszék mint tkvi hatóság.

Bogyay Pongrád
kir. tszéki bíró.

578. sz. 1894.

Árverési hirdmény.

Atulirt bír. végrehajtó az 1881. évi 60. tc. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. bíróság 1894. évi 9440 számú végzése következtében dr Gyurkovich Gyula ügyvéd által képviselt Wodianer F. és fiai javára

Hochrein József fiai

ellen 103 frt 50 kr s jár. erejéig fogantositott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 598 frt 40 kr-ra becsült papíreműből álló ingóságok nyilvános árverésen eladandak.

Mely árverésnek a pécsi kir. bíróság 9787/1894. sz. végzése folytán 103 frt 50 kr. tőkekövetelés, ennek 1893. október 25. napjától járó 6 száz kamatai s eddig összesen 50 frt 50 krban bíróság mar megállapított költségek erejéig Pécsett, Ferenciek-utca leendő eszközésére 1894. évi június hó 23. n. pjanak délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi 60. t. c. 107. és 108. §. értelmében keszpenzítés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladandak fognak.

Kelt Pécsett, 1894. jun. 6.

Fonyó István
kir. bír. végrehajtó.

Mennyegző és alkalmi ajándékoknak

szánt tárgyak szabott gyári árak szerint nagy választékban, rendkívül izléses kivitelben, valódi ezüst és china ezüztből

5 frtól — 20 frtig

ugymint :

Felszolgáló tálczák majolikabetéttel,
asztali állványok,
kenyérkosarak, gyümölcstartók, étszerek stb.

a legjutányosabban beszerezhetők

SCHÖNWALD IMRE

ékszergyárosnál

Pécsett, király-utca, Hattyu-épület.

Aláírási felhívás

a Tarnóczy tűzoltószersz- és gépgyár-részvénytársaság újonnan kibocsátott részvényeire.

A Tarnóczy tűzoltószersz- és gépgyár-részvénytársaság, mely 1891. év óta áll fenn és eddigelé 500,000 firt alaptőkéje után az alapszabályszerű leírások és tartalék-alapjának megfelelő dotatiója mellett részvényeseinek évenként 6 firt osztalekot fizetett, mi 6% kamatozásnak felel meg, 1894. június 17. napján tartott közgyűlésén elhatározta, hogy jövőre tűzifécskendők, tűzoltószerszerek, sárgaréz, ére, acéláruk gyártásán, továbbá víz, gáz és villamvezetékek berendezésén s szakmájába tartozó melléküzletek folytatásán kívül gazdasági, valamint szerszám és munkagépeknek nagyban gyártását a vállalat munkakörébe felveendő és gyári telepén egy nagy vasöntödét is állít fel.

E célból az alaptőkének két millió firta való felemelése közgyűlésileg elhatároztatván, az újonnan kibocsátandó 15,000 db 100 firt névértékű bemutatóra szóló részvényekre nézve ezennel nyilvános aláírás hirdettetik következő feltételek mellett :

1. A 100 firt névértékű bemutatóra szóló részvények kibocsátási ára részvényenkint 110 firtban határoztatik meg, melyből részvényenkint 10 firt a tartalékalapra fordítatik.

2. A részvények aláírása alkalmával, vagy legkésőbb f. é. június 26-ig bezárólag a Budapest VIII., IX., X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál Budapesten vagy ezen intézet által meghatározandó fizetési helyeken részvényenkint 30 firt fizetendő.

3. A további befizetések ugyancsak a Budapest VIII., IX., X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál következőleg eszközözendők :

a) 1894. augusztus 1-én részvényenkint 30 firt,
b) 1894. szeptember 1-én " 25 "
c) 1894. október 1-én " 25 "

A befizetésekről ideiglenes térítvények szolgáltatnak ki, melyek az utolsó részletfizetés alkalmával társasági részvényekkel fognak kieseréltetni.

4. A régi részvényesek minden egyes részvény után ugyancsak 110 firt kibocsátási árban és a fenti feltételek mellett egy-egy újabb részvényre tarthatnak igényt, de kötelesek e részbeni elővételi jogukat 1894. június 21-ig bezárólag gyakorolni s e célból részvényeiket a folyó szelvényekkel együtt lebélyegzés végett a Budapest VIII., IX., X. ker. takarékpénztárnál a fenti határnapiig bemutatni, mert ellenesetben e részbeni joguktól elesnek és a fennmaradó részvények az új aláíróknak adatnak ki. Az új részvényesek az 1894. évi osztalékban a régi részvényesekkel egyenlően részesesednek.

5. A részvényaláírás zárhatáridejeül 1894. évi június hó 26-ik napja tüzetik ki.

6. Túljegyzés esetén az igazgatóság fentartja magának a jogot a feles aláírások tetszés szerinti leszállítására.

Ezen feltételek értelmében kibocsátott részvényekre **1894. június hó 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. és 26-án jegyezni** és egyuttal a befizetéseket teljesíteni lehet Budapesten, a Budapest VIII., IX., X. ker. takarékpénztár részvénytársaságnál, Budapesten, Üllői-ut 2. sz. és

a pécsi pénzüntézetek útján.

Kelt Budapesten, 1894. évi június hóban.

A Tarnóczy tűzoltószersz- és gépgyár-részvénytársaság:

Dr. Rosenberg Gyula s. k.

Kossuth Ferencz s. k.

ügyvéd, mint jegyző.

elnök.